Bykh oron prolitaarnar negedegty!

Buriaad-Mongoliin ҮNEN

BK (b) namiin B-M. mozkom ba B-M. resp. TK bolon yiledb. ebleliin B-M. zebleliin emeneos eder byri niitelegdene. 5 silde garça baina.

1933 on Ogtiaabri 23

№241 (1098)

Zakika yne

Sara byriin 2 tek. 50 menge
3 sariin 7 tek. 50 m. 6 sariin
15 tek. 12 sariin 30 tek. dugaar
neeeediin yne 10 menge

„YNENII“ KOROONII AADRIS
Центросоюзная, 19.
№№ телефонов: редактора-344, секретаря-323

Ogtiaabriiin 16-daki oido beledkeke

Leenin 12 ziliin koino „TK ogtiaabriiin kubiskaliin derbedeki oido“ gesen biçeg dotor biçeseni „bide omogorkoko erketeibdi, bide manai kubida soveed ulasiigi ekilen baiguulkiin enyygeer bykedelekein tyykiin şine yje, bygede kapitaliis oronuudta darlagdasan şine angiiin daranguilakiin yje ekilekiin zol tokiooldosonoor omogorkozoi...“ Ede ygenyydiin biçegdesenees koişo engersen cagiin bolzor dotor manai nam gai kaltai jike keregyydiigi gyicedkesen, katuu angiiin dainuudiigi erkilesen ba manai oron dotor socialiizmiin ilaltiigi kangasan. Soveed ulas bol nebtereşegyi kerem bolson,

Bide bol enyygeer omogorkoko erketeibdi!

Men ene biçeg dotor Leenin „ton çukala, ton berketei ba manai dutuu byteesen kereg bol: aza akuin baiguulalta, ekonoomikiin suuriigi şine, socialiis bairada butarasan fioodaal ba kagas butarasan kapitaliis bairiin orondo baiguulal azai“ geze biçesen jum, Ogtiaabriiin 16 daki oigi teeknikiin talaar kyçetei, tyryy socialiis aza yiledberieer ugtazai.

Kyzneeckiin bliymingiin neriteen taigiigi cuuriaatuulan, tungalag dalain ergi kyrter duuldana. Magnitogoorskiin 3 jike doomniin şaajaanii cuuriaani byke oron dotor duuldazai. Avtomobiiliin ba traagtariin zavooduudiin konveerjernuudiin cokicoto kedelel ba olon arbaad mingan traagtarnuud ba avtomobiilnuudiin şuuaanuudaar Soveed kolboonii koiin bulanguudiigi dyyrgene.

Aviaaciin zavoodnuudiin produugca samolioodnuud gazar deere etken syydernyydiigi kajana. Oron manai Leeninii namiin ketelberieer, Leeninii keregiin gen erkilegçe— nek. Staalinii ketelberieer socialiizmiin ene kyçe çadal tegelder ekonomiis suuriigi baiguulan, tyyn deere azalçadta sain baira baiguulazai. Soveed kolboon bol teeknig—ekonoomigiin talaar ton tyryy oronuugiin ekin zergenyydte orobo...

Kolkooziin joson(baidal) ilaba delekei deere ogtiaabriiin kubiskalaas ene şiidkeke çanartai ilaltiigi bulimtaran abka kyçen ygei.

Manai oron bol serimgei, itegelteigeer ogtiaabriiin kubiskaliin 16 daki oigi ugtan jabaza baina. Ene zil dotor gen jike keregyyd baatar zorigtoi kedelmeriçen angi ba kolkooziin tariaaçadaar gyicedkegdebe. Şine teeknigiigi ba şine yiledberiiin oronuuudiigi ezelziin talaar jikeken byteelnyyd, sovkooz ba kolkooznuudiin tyyşiin jike urgaca, soveed kolboonii ceregiin kyçe nii ba olon ulasiin koorondiin baidaliin bekizel—ede bygede prolitaariiin kubiskaliin 16 daki ziliin tyykete kujagiin çemeg ba gerelni bolno.

Kapitaliis ulasuudta kedelmeried ba azaiça tariaaçad abadaki eleskelenii ebeliigi ugton odozoi. Kedelmeriçediin samagad, baakan kyygediin ekenernyyd detelezo baisan ebeliin kyiteniini syrden çaguaza baina.

Eleskelen kedelmeriçediin, bagaçuudiin kool guisan keden garnuud agaarta sanzakaba!

Elesel, daaral, kedelmeri ygeirel jadaraliin kereglel kapitaliis ulasuudiin guilançaraza baisan azalçadiin gernyyd dotor uurkailan baina. Tabadaki kooson ebelzelge şine tonuuliin dainda beledkeleer ba faşiistanii şusata terroriin dolginoo kolbogdon jabaza baina.

Buudagdagsan, faşiistanaar zoboogdoson baatarlig prolitaarnuudiin zorid temecel ba ilaltiin zorig angiiin eblerçe ygei kysel, zorigto şiidkel ba zaalta ygei kubiskaliin kyseleer kybkiize baisan kedelmeriçediin kvaartalnuud aar jabaza baina.

Byke delekein kedelmeriçediin sanal şine ebeliin amzaltanuud ba ilaltiin socialiis beledkel jabuulza bykii manai oron teeşe ermelzen baina. Yiledberiiin oronuud bol byke kubiskaliin yjees anka tyryyn ene zilde ynekeer beledkel kiize ebeliin cagiin berkeşeelyydigi ilan dabakaar baina. Odoo yjii de bideneriin kedelmeri bol tariae kartaavka, ogoroodiin idee ebelina ambaaruudta kadagalka tyyniigi kapuustiigi dabasalaza kedelmeriçediin ba tedenerii byleneriin baidaliigi saizaruulka keregte baina. Bidener bol kangan kubaaka aparaadiin baidal saizaruulan, kedelmeriçediigi kangaka keltesiigi seberlen tusbyri kedelmeriçen ba tuskai erdemtedte kereg deerenierkm urgaciin yre karuulka kedelmeritei bainabdi. Bidener bol kedelmeriçediin ger baira faavrig ba zavooduudiin ebelzelgede beledkeze begeed azalçadiigi byri sain baidaltai bailgakiin tele oroldozo bainabdi. Manai oronii kyyked bygedeeree suralcaza begeed bygede jadamar ygei baidaltai. Kedee toskonuudta kolkoozniguud bol eesediin azalta edertе abasan toonno talkaaraa kolkooziin ziliin dyngiigi gargana, jireke zilde byri jike urgaca kylieekiin telee aduu mal ba poolijoo ebelzelgede beledene.

Kojor delekei, tedenii ebelzelge jaagaa ondo ondoo geeşeb!

Bidende kedelmeri basala jike olon „jike kubiskaliin oin ederiigi erkimeer engergekiin arga bol tyynii şiidkegdee ygei zoriiganuudlta sanalaa negedken kanduulka josotoi“ geze Leenin biçesen juma. Leeninii kelesen ene zaklaa bol bolşoviigiin tradica bolzoi. Zil bykenee kubiskaliin oin urida manai oronii tyryy zonuud bol çukala çukala zyilyydiigi şiidkekiigi byke azalçadiin sanaliigi kuriaan tabidag baina.

Odoo manai gol bolgoko zoriigo bol dyrbedygeer kvartaaliin tesebiigi gyicedkeke kereg begeed tyynees jikenkidee 1934 onii kedelmeri dulduidana.

Dyrbedygeer kvartaaliin prograama gyicedkeke tyryylen jabaa kedelmeriçen ba kolkooznuudiin yndesen loozon bolno. Yynii telee ton sainaar ebelzelgede beledkeke kereg bolno traansportiin kedelmeri erid saizaruulka teeknigte çudalka kndelmeriçediin ba tuskai erdemtediin baidali zişee bolkoor emkidkeke cag bolzortoni tariaa tuşaalgiigi dyyrgeke traagtaruudiigi zassabarilaka kabariin tarilgada moridiigi beledkeze jireke zilde byri jike urgaca kylieekiin telee temeceke.

Ogtiaabriin 13 da „Praavda“ sonin bol namiin komiteeduudtai ba nutagiin sonin biçegyydtei kamtaraza ogtiaabriiin kubiskaliin oin urida radioogoor medee andaldaa (perekliiiçka) soveed sojuuziin taban tyryy kotonuudiin koorondo jabuulkaar emkidkebe. Mikrofoonii urida Moskovaagiin Staalinii neremzete amtomoviiln zavoodiin erkim udaarniguud Kaarikov kotodoki nek Orzonikiidziin neremzete traagtariin zavoodiin udaarniguud Leeningraad kotiin „Elektriisiila“ Yraaliin maşiiniin zavood ba Bakyygiin rajoonii negen şine gazariin tosonii rajoonii udaarniguud zogcono. Tede bol oron ulasiin niuur deere eesediingee ilaltiin dyriçelyydiigi kubaaldan kelelceze dyrbedygeer kvartaaliin — teseb prog raamiiigi gyicedkekiin temecelde bolşoviig sedel geçed bolnaa.

Soveedsojuuziin eregtei ba emegtei udaarniguud, ere ba emegtei kedelmeriçed, eregtei ba emegtei kolkoozniguud ulaan ceregeikin ba kamandiiruudaa! ogtiaabriiin oin uridaki medee andaldaanda sedeldeçed bolson tyryy yiledberiiin oronuudta kendetei kariuu beledkegtii, Ilagdaşagyi ulaan ceregiin kyciigi bekizyylegtii Leeninii namiigi ba tyynii udaridagça nek Staalinii toorin emkitei zagcagtii. Byke manai oron ogtiaabriiin kubiskaliin 16 deki ziliin oido bolşoviigoor beledkeze tyyniigi byke baidaliin ilaltanuudaar temdegleg.

(TO „Praavdiin“ tyryy biçeç)

Tariaatuşaalga oroidoo 30 proceente

Kori Ydiin somon dotor tariaa tuşaalga jike sula jabaza baina gebel ogtiaabriiin 5-nii eder oroido 30% gyicedkesen baina. Ene bol ton kangalta ygei kedelmeri bolzoi.

Tere tula ene cagaa tariaatuşaalgiin kedelmeriigi boçuudkaka zailaşagyi, uçar bol, Ogtiaabriiin kubiskaliin 16 deki ziliin oito eder oirtobo şuu. Tere ederee bykii Buriaadiin kedelmeriçen ba emçete azaltan tariaatuşaalgiigi dyyrgeze ugtakaar baina tyynees kozemtoko josogyi geze medegtii

Ap

Mossoveediin ulaan tug abkiin telee temeceke

Ogtiaabriin kubiskaliin 16 deki oito eder oirtobo

Bykii kyçee emkidkeze, tariaatuşaalgiigi 100 proceente gyicedken ugtaka

Tariaatuşaalga oroidoo—24,3 proceente.

Ogtiaabriin 20-nii medeegeer tariaatuşaalgiin teseb respyyblig dotoroo kamta 24,3 proc, gyicedkegdebe, enyyn gotoroo MTS-iin kolkooznuud-21,9 proc., bişe kolkoznuud-29,6 proc., emçiin azaltan 16,7 proc., niudargaçuud—çanga çadaltan araikan—3,9 proc.

Boro bodoliin telberi jikeer kozomtozoi, men ederiin medeegeer 13,3 proc. gyicedkegdebe. Aimag-rajoonuud bol boro bodoliin telberiigi tariaatuşaalgatai adlikan jabuulka tukai sanalaa gyiced tabina ygei, tesebee 50 proc. kyrter gyicedkesen aimag jere baika ygei.

Tariaatuşaalgiin jabaca tun kangaltagyi, engereçge taban ederiin kogcoodo (Ogtiaabriin 15-naas 20 kyrter) oroido 5,1 proc. nemelte bolson, kerbee iime teempeer gyicedkeze baibal 4-3 sara dotor tesebee gyicedkeke berke azai.

Tariaatuşaalga bol aimag-rajoonuud dotor gaikaltai zigde bişeer gyicedkezei. Tariaatuşaalgiigi gyicedkeze dyyrgesen rajaanuudtai zergelen, tesebee kag aslaa edil, ali gurbani negen kubiigi gyicedkee edii aimaguud baika juuma. Erkim rajoonuud gebel: jaruuna-89,7 proc., Tynken 70,5 proc., Aga 47,4 proc.. Tariaatuşaalgiigi buzagai aalikan teempeer gyicedkeze, bykii respyybligiigi Kizaar dotor ba Kizaariigi kolbooto ulas dotor koişi tataza baisan rajoon aimaguud gebel: Bookon-12,0 proc., Zakaamin-14,6%, Kiaagta-14,1% Deede-Yde 11,2 proc. g. m. tesebiin gurbani negen kubiigi gyicedkee edii aimaguud baika juuma.

Tariaatuşaalgiin gyicedkeliigi kyl tyyreer abaza yzebel, men zigsyyritei too baika. Zişeelbel: jaarica 29,1 proc., çeniice-23,0 proc, oviioos-19,3 proc., bişe kyltyyrnyyd 20,0 proc. g, m. Enyyn deerees baicaza yzekede çeniice ba ovioos kojor kozomtozo baika juuma. Ene bol testeçegyi kereg şuu, ene kojor kyltyyriigi namnaka keregtii. jaabaç bykii kyltyyriigi tesebiin josoor gyicedkegdeke baina. Kerbee tesebee kyltyyreer ilagaza gyicedkeegyi kereg bol, teseb dyyreegyi deere toologdoko geze medeke zailaşagyi baina.

Iime kangalta ygei teempiin gol şaltagaani kaana baina gekede, syylşiin yjede jikenki aimaguud ba somonuudiin emkinyyd, tariaakuriaalgiin tesebiigi dyyrgeketei kamta ba dyyrgeke oirtood sanaaga amarza, tariaatuşaalgiin teempiigi suladkasaniigi gerçelne azai negee talaasani zarim somonuudiin emkinyyd angiiin seremziigi mokodkoson baina.

Enyyn tukai faagtanuud bolko kereg bol, ekin tyryyn Agiin aimag tariaakuriaalgiinç ba tuşaalgiinç talaar respyyblig dotoroo tyryylen jabaza baitalaa, kuriaalgiin kedelmeriigi dyyrgeketei kamta, tuşaalgiigi suladkaza, erkim suuriiiga bosodto aldasan baika juuma. Ene bol tariaakuriaalgiin amzaltaar sanalaa amarsan kereg bolno ygei juu? Negeedeki zişeeni: Selengiin aimagiin. Nojokonii somonii „Ulaan Mandagça“ kolkooz dotor çurgan orood „semeekeneer“ eesediin korto yyskeliigi kiize, molotiilka g. m. tariaacokikodo keregtei maşiinanuudiigi ebdeze baisan niudar gaçuudiigi, dergedekij namiin yyr ba somonii soveed kojor karza abaç, jamarç kemzee abadag ygei ajadan suuka kereg bol angiiin seremziigi mokodkoo ygei gekiin argagyi şuu. Men ene ederiin manai soninii kuudasanda tolligdoson Ivolgiin somonii „Gegeerel“ arteeliin ba ene metiin keregyyd olonto gazaraa ilerkei baika şuu.

Tere tula, bykii aimag-rajoonuudiin ba somon toskonuudiin namiin ba soveediin emkinyydiin gol zoriigo bol, angiiin seremziigi ergeke, biçiikanç tariaatuşaalgaas sanalaa suladkakagyi, kenii zygees iime sanal garbaini tere darui buta cokiko, niitiigi emkidkeke, tedenii kedelmeriigi eder seni ygei udaarnoi teempeer tabiza, tariaatuşaalgiigi tasaraltagyi ulaan açaagaar emkidkeze tuşaalgan, Ogtiaabriiin kubiskaliin 16-deki oito ederiigi, tariaatuşaalgiin tesebiigi 100 proceente gyicedkeze ug taka ujalgatai Mossoveediin damzaltiin ulaan tug abkiin tula bykii kyçee emkidkeke.

N-iin

Tariaakuriaalgiin çanariigi şalgaza yzeke, negeç koolos casan dooro oruulka josogyi

Ogtiaabriiin 15 nii medeegeer respyyblig dotoroo 92,1 proceent tariaa kuriaagdaa ygei. Enyyniigi ga bolgobol keden mingan tootoga bolko azai.

Manai kolkooznuudiin, sovkooznuudiin ba emçiin azaltanii eder byri garzada orozo baisaniigi toolkiin arga ygei baina. Bolbosorozo gyicesen tariaan bol biçiikan sebçeenii bolkodo kemzeeleçe ygei geer uzuur deere askaraza baika, men boolto bolgozo ujaka zeeke ba comoko yjede jikeer unaza geegdene şuu. Tariaanii geegdel tuiliin jike, tiikedeç, tyyntei temeceke jabadal tiime geçegyi sula zarim negen kolkooznuudta tabigdasan baina. Zişeelbel: Koriiin aimagiin, Doodo-Kyrbiin somonii „Jirbaanoviin“ neremzete kolkooz bol ene ziliin tariaakuriaalgiin ton bydyyn kuuçanii josoor garta orsoniigi kuriaaza abaad pooli deere unasan koolosiigi sugluulsan ygei, enyyn tukai gargagdasan namiin ba zasagiin zaabariigi cegnelgyi cabataaza kiize, tariaaka dadag maşiinanuudtaa zernoulaviitel kiisengyi, kolkooziin pravleeni bol geegdeltei temeceke jabadaliigi cegnesen ygei baika juma, iigeze tariaanii geegdeltei temeceke jabadaliigi cegnelgyi, aikabtaraar tariaagaa geesen kolkooznuud bol gancakan ene bişe, jike olon baika.

Ene ziliin bajan urgaciigi geeltegyi kuriaaza abka kereg bol keden mingan ceentnir tariaa ilyy abka, kolkoozçonii azalta ederiigi ynezeryylke, kolkoozçon ba emçiin azaltanii baidaliigi saizaruulka kereg geze medesen ygei jabadaliigi gerçelne. Syylçiin taban eder bolbol ilangajaa ajuultai dokioo egene gebel, ene kogcoodo oroidoo 8,1% tariaakuriaalgiin teempe nemesen baina.

Tariaakuriaalgiin jabaca deerees baicaaza alduu ygei viivod gargaka gebel, kedee nutagiin jikenki namiin emkinyyd bol, tariaakuriaalgiin tesebiigi 80-90 proceente gyicedkeed, sanalaa amarza bykii kedelmeriligee eeree byteke josoor tabidag, yldegçe 10—20 proceentiigi ga bolgobol keden mingaad bolko juuma geze mededeg ygei, nege biçiikan „amiaa abka“ geze sandag jabadal todorzo, ene çukala frontoos sanalaa suladkazai. Zişeelbel: Agiin amagiin emkinyyd bol tarikuuriaalgiin tesebiigi amzatatai gyicedkeze çadabaç, tariaatuşaalgiin ba somoolgiin bolon cokilgiin talaar gynzegei tasaldaltai suuzai jamarç opiratiivnoi ketelberi zaabari egenegyi, sanaa amarza suuna. Iime „ebeçeer“ gancakan Agiin emkinyyd jadarza baina bişe, olonki aimaguud rajoonuudta baika juma.

Tariaatuşaalgiin ba boro bodoliin teleberiiin aikabtar sula jabaza baisan şaltagiin men iimele keregees bolsoni ilerkei azai. Tere tula namiin soveediin ba bişe emkinyydiin gol zoriigo bol, ene cagaa kozomtogçodto sanalaa tabiza, tyryylegçedecs tusalamza emkidkeke geegdesen tariaanii koolosiigi cem cugluulka, bykii urgaca kuriaalgiin kedelmeriigi saitar tyynii çanariigi çalgaza yzeke.

Ene kedelmeriin teempiigi kojor gurba dakin çangadkaka. Ogtiaabriiin kubiskaliin 16 deki oido ilalta dabaza prolitaari angiiin emene raaporta egeze ulaan sambarta eesediin kolkooziigi somoniigi ba aimag rajooniigi kanduulka g. m. temeceke çukala baina.

Tynkenii MTS iin ulas teriin keltesiin aikabtar jike ilaltiigi byke kolkooznuud, sovkooznuud MTS te ba emçetende surgaal bolgoko keregtei. Tedenii zişeegeer eesediin kedelmeriigi şinedken baiguulza emkidkeke.

N—iin.

20/X-32-4,3%	20/X 33-24,3%

Tariaatuşaalgiin jabaca tukai 1933 onii ogtiaabriiin 20-nii medee

Aimaguud	Gyicedkeseni ceentnir	Gyicedkeseni %%
Alair . .	40752	32,7
Bookon .	9228	2,0
D-Yde .	25879	15,5
M-Şiber .	11835	11,2
Kabaanska	15192	40,3
Kiaagta .	12932	14,1
E Bulgad .	15914	19,9
Selenge .	28941	35,4
Tynke . .	14377	15,3
Bargazan .	17100	70,5
Kori . .	13862	31,0
Jaruuna .	3989	89,7
Aga . .	3532	47,4
Zakaamin	1026	14,6
Kamta	214559	24.3

Enyyn dotoroo: MTS-iin kolkooznuud — 21,9%, bişe kolkooznuud—29,6 proceent, emçiin azaltan—16,7% ba katuu daabaritan—3,9%,

Tariaanii geegdeltei temecene ygei

Kori. Doodo Kyrbiin somonii „Jirbaanoviin“ neremzete arteel bol tariaakuriaalgiigi jerenkii deereni gyicedkebeç, pooli deere kemzeeleşegyi jike tariaa geesen baina. Tyyniigi cugluuza abka kemzee tus kolkooziin pravleeni abana ygei.

Ene bol ynekeeree nam ba zasagiin tariaanii geegdeltei temeceke gesen zaabarida cabataaza kiisen kereg azai. Aimagiin ba somonii zebleliin namiin — soveediin emkinyyd sanalaa tabiza geegdesen tariaagiini cugluulka kemzee abagtii.

Colbon tujaa.

Şalgaza yzeke kereg ene bolbuu

Selenge. Nojokon somonii „Ulaan Mandagça“ kolkooziin tyryylegçe nek. Demberellin gegçe tariaakuriaalgiin ba tuşaalgiin gal ide dunduur juuç kiine ygei. amarkan gertee gergenteegee suuna.

Tyynees gadna, „bii kojor tuşaaltai kyn geeçeb“ geze sara byride 56 azalta eder eerte temdegleke juma jamar tuşaal tyryylegçees ondoo jabuulnabi gebel, jere medegdeke ygei.

Tere tula enyyniigi saitar şalgaza yzeke keregtei ba namiin ba zasagiin gazariin kolkooznuudiin tyryylegçener udaarniguudaas ilyy azalta edertei eder toolko josogyi gesen zaabariigi kazailgasan telee kemzeede oruulka josotoi.

Bolşoviig boro.

„Toso egebel tanai tariaa tatanab“

Jaruuna. Aimagiin tebiin dergede baisan feermiigi daagça nek. Lapadlin gegçe kolkoozçonii tariagi idelge abaza tatadag baina, „toso ygei kolkoozçonii tariaa tataka ygei“ geze suudag. Darui kemzee abagtii.

Badmiin

TASS-iin medeecel

Koito Ameerigiin Kolbooto Ştaaduudiin prezideente ba SSSR-iin Tebiin Gyicedkeke Komiteediin tyryylegçiin koorondoo abalcasan biçegyyd

Ryzveeltiin biçeg

Zakirgaanii gazarta tuşaal daaza oroson cagaas koişo bi bol, Kolbooto ştaaduudiin 125 milioon arad zon ba Rossiin 160 milioon arad zon koorondo odoo baigaa zokilon busiin karilcaagi ecesiekiin zabdalga kiigeehaa bololtoi deere toolodogsom. Zuugaad zilees deeşe beje bejedee tusalalçakiin kojor taladaa aşagtai zargaltai gurim zanşaliigi baiguulan barimtalza baisan ede kojor jike arad ulasuudiin koorondo menee beje bejetejee ceke karilcakiin bodoto meeted ygei baigaaşani kalaglakaar kereg men. Ene zokilon busiin baidaliigi tokiooldulsan berkeşeelnyyd bol nocotoi çanga bolboç minii sanakada zaisuulagdaşagyi bişe karin kojor jike ulasuudiin koorondoki berkeşeelnyyd bol gancakan ynen sedkeltei ebte keereldeegeer zaisuulagdaza bolno. Kerbee taa men iime sanaltai haatnai kojor ulasuudiin koorondo baigaa bykii asuudalnuudiigi nadiin bejetei niuurduulan kelcekiin tula tanai ilgeesen jamarç teleelegçediigi bajartaigaar kylieen abka beleib. Iime kelceende kabaadaka jabadal bol ali nege taliigiimnai yile jabuulgiin jiree edii kandabari tuşaa kolbogduulka ygei, zygeer enyynde (kelceende) kabaadalga bol tuskai probleemenuudiigi kangaltataigaar şiidkekiin ynen kyceltei baisiimnai zaaza eke baikasan şuu. Bi kadaa ene kelceenyyd bol eeriingee eceste kerekedee kojor ulasiin arad zondo sainiigi oljoko argatai geze naidanam.

Ryzveelt

9313onii ogtiaabri 10 nii eder.

NEKER KALIIININII KARIUU

Tanai ene onii ogtiaabriiin 10 ederiin biçegiigi ababab. Bi bolbol, 16 ziliin torşo dotor kojor jike respyyblignyyd SSSR ba Ameerikiin kolbooto ştaaduud bol koorondoo karilcakiin egeeliin meeted ygei baiza.ene karilcaanaasgarka aşag tusiigi kasagdasaar baisan baidalii gi aikabtar zookilon busiin ba kalagalkaar baidal men geze cag yrgeize toolodog baigaab. Men iime baicaaltiigi tanai kiideg bolsondo bii jike barlanam. Kojor jike arad ulasuudiin koorondo baisan bujuu ali garça magad berkeşeelnyyd bol, gancakan edenii koorondo baisan karilcaanii açaar zaisuulagdaza bolko baina negee talaas tere karilcaanii ygei baigaa cagta zaisuulagdakiin jamarç naidabari ygei şuu.

Eeriingee biçeg dotor tanai maşa zyitei temdeglesen zokilon busiin baidal bolbol gancakan kycelte kojor ulasuudiin aşag tusada muugaar daşaramdana bişe, karin jerekii olon ulas koorondiin baidkida muugaar daşaramdaza sanaa zoboko zyilnyydiigi teryylne amugalan baidaliin proceesiigi kendedkeze ene amagalan baidaliigi ebdeke kyçende nekecel bolno, bygede niitiin amagalan baidaliin proceesiigi kendedkeze ene baidaliigi ebdeke kyçende nekecel bolno. Deere dursagdasan bykiitei zokilduulan, manai ulasiin sonirkoltoi asuudalnuudiigi Tanai bejetei kelcekiin tula soveed ulasuudiin teleelegçiigi Ameerkiin Kolbooto Ştaaduudta ilgeke tukai Tanai duridkaliigi kendeteigeer kylieebeb. Soveed zasagiin teleelegçe bolzo gadaada keregiin aradiin komissar nek. Litviinov tomilogdood tuskai zebşeze gargasan bolzorto Vaşengtoon koto oçono beze.

Kaliiinin

1933 onii ogtiaabri 20 nii eder

Leipcigiin proceesiin Berlindeki yrgelzel

Buruutasaar buruuta sanii temdeg

Leipcigiin syyd Berlin koto reik staagiin baişanda şilzen jireseer kedli konobo. Zemete jabadal yildegdesen gazarta detelze jireke denç syydiigi tegeseg baidalaas gargakiin temdeg ygei. Faşiisiin sydijaanar Leipcigteç. Berlindeç kokidosoor kokidozo baina.

Syydiin meşkeberiin Leipcigte jabaza baika yjede sydijaanariin oroldolgo bol Van-der-Liybbe gegçe „komuniis" kyn „komuniis namtai baricaatai kyn" iime teleedee zemeteneriin suurida suugça komuniistanartai kamta reikstaagiigi galdaba geze todoruulka kereg teeşe kanduulagdasan juma. Zygeer ja markanç oroldolgoor enyyniigi todoruulza çadaba ygei, çadaka ar ganç ygei! Ynen juma yneeree.

Buruuşaagdaçagyi faagtanuudiin tyrylkieer syyd deere ton ondoo juma ilerçebe. Van-der-Liybbe komuniis bişe faşiisiin provakaatar mөn, ali olon nacionaal-socialiista nuudtai kaluun baricaatai baisan kyn mөn geze dokumeente ynen çelgenyydeer todoruulagd a b a. Syyd deere keden dakin dabtagdasan өөriin mederemze ilerkeilelgiin josoor Van-der-Liybbe bol Dimiitrov Toorgler Popoov ba Taaniv gegçediigi uridani yzee karaaç ygei, uulzaa taniaaç ygei baiba.

Sydijaa Biynger gegçe gancal juuma juu tuillaab gekede: Van-der-Liybbe gancaaraa emkidkeze reikstaagiigi өөrөө galdabab geze өөrөөrөni medyylyylbe. Adaglaad yzegtii, Leipcigiin syydiin ekilkiin tyryyn ba ekilze baika yjede „Van-der-Liybbe gancaaraa galdaka argani ygei komuniistanuudaar kamta galdaba" geze faşiisiin bykii laagarta kaşkiraldasan aad, mөnөө tyynii todorzo ekө ygei faşiistanuudiin өөsediini galdasan todorkoo sanakadani Van-der-Liybbe gegçiigi „gancaariini boigoko geze sydijaanar oroldono. Egeel syylçiin yjede „g a n c a a r a" galdaba gesen bata l a m z a n ç buruutaza baina. Uçarani reikstaag metiin tomo baişangiigi karbiindaza benziindeze ganca kyn galdaza amzaka çadalani ygei. Galdalgiin keregselnyydiigi kenees abaabçi geze Dimiitroviin ceke asuudalda Van-der-Liybbe bol kariuucaka ygein tailbari syydees ababa! Nөk. Dimiitrov bol ene asuudal tabiza gancakan Yander-Liybbegi kananda kabçaa bişe bykii faşiisiin syyd ba tyynii emkidkegçediigi kananda kabçaba. Ene asuudalda Van-der-Liybbe gegçe kariuucakaa arcasan uçarani faşiisil sydijaa ba „өmөөrөgçөdiin" өmөnөөs yyskegdesen kudal kuurmag" sanaaçalganuudiigi jyyneesç ilyygeer ileryylen butalna.

Zemelelgiin gol gol zyilnyydiin buruutan sandarkiin zergeer faşiisiin sonin biçegyyd bol odoo bolzo baiga process deere syydiin zorilgo kadaa zemeteneriin gemiigi todoruulka gesen kereg ugta bişe geze olon niitiin sanamziigi beledkeze baina. Faşiisiin syydiin zorilgo ton ondoo bolçobo. Tedener bol faşiisiin udaridagçad reikstaagiigi ynekeeree galdagçad mөn bykedelekein arad zonii sanasaniigi kubilgaka, faşiisiin udaridagçadta „zemiin syyderç toduulka ygei" zorilgotoi şuu.

Syydijaanar ene zorilgo gyicedkeze çadaba uu? Çadaa ygei geze ceke kelekede bolko!

Kөlөsөlөn absan gereçenyyd syydiin urda kedii olooroo zagsanab, doliiciin nojoduud kediigeeree jireze celmeg өdөrtө syyder tatakaa sananab, „өmөөrөgçөd" өmөөrsөn—zoniigoo yge kelekiigi korizo syydte ali bolkoor tusalnab tiike byrini ynekeeree galdagçadiin elzegen gike bultain garça ilete karagdana.

Gancakan kiliin caana bişe, Germaaniiin өөr dotoroni proceesiin yzeskelen tabigçadta itegekeeb olizo, syydiin tөgөsөg baidalda orooçiigi faşiistanuud өөsөdөө mededeg bolbo:

Mөnөө faşiisiin rezissioornuud bol Berlin deere şine triyk (yzegdel) yzyylkiin uçaraa, reikstaag dotor kaişangaad galdasan baidaliigi „iledkebe" (reikstaagiin tyryylegçe Geriingiin bairaas reikstaag teeşe oçodog gazar doorki katagui kiibe).

Syydiin tyryyçiin etaap (yje) deere kokidol yzeed, rezissiornuud bol proceesiigi şine reelse deere gargaka geze şiidkebe.

Komuniis namda esergyycen bөledkesen bykii kardalga kuurmaguudaa gargaza baina. Sydijaa Biynger bol „josotoi gegçiin" syydiin mөrdөlgө bol Berlin kotodo delgeryylegdene geze keleeçeni demii yge bişe.

Biynger ba bykii faşiisiin syydiin өmөnө jamar zorilgo tabigdaad bainab gekede; syydiin Leipcigdeki mөrdөlgө meşkeberiin muukai kokidol buruutaliigi balartuulza komuniis namda esergyy terrooriigi ynemleke zorilgo tabigdaad baina.

Faşiisiin syyd şine yjedee berliniigee yjedee komuniis namiin „syidkelçe terroorço" abariiigi todoruulka sanaatai baina.

Syydlelgiin şine yzegdel bolbol mөrdөlgiin tyryyşiin yjiin içyyritei buruutaliigi balartuulza delekei dekinii byrziitenii angiiin nairamdaliigi batadkan kubiskal prolitaar nariigi daraka jabadalda faşiisiin digtatuura bol „abaragçiin suuri" ezelne geze karuulka gesen ug zorilgoroi şuu.

Gebeç, Berlinii syydlelgiin jabaca deerees medekede; sydijaanar endeç amzalta olko ygeinii cokomtoi bolbo. Sydiin Berlinde jabaza baisan kojor konog dotor syydiin tyryylegçe bol nөk. Dimiitroviin yge kasaza keden dakin syydees zailuulba.

Ene syyd deere komuniistanuud bejee өmөөrnө ygei, syydiigi zem elne. Bejee өmөөrөgçөdeni germaaniiin faşiizma, tedener syydlene bişe bejee өmөөrzө baina, өmө rөkөdөө zuudal zuurmag ba kardalga gyzerdelgiin açaar өmөөrnө.

Faşiisiin syyd jamarç priigovor gargag faşiisiin kardalgiin meetoduud bykedelekei niuur deere gyicedeer ileryylegdebe.

Sonin biçegiin şinzelel.

Modouraskalgiigi segneegyigeer „Ulaan Selenge" ulas teriin alduu kiibe.

Selengiin aimag bolbol respyyblig dotor modo uraskadag gol aimaguud ba rajoonuudiin negen.

Mөn aimagiin leespromkooz bol ene zilde 71000 kybmeeter modo uraskaka tөsөbtөi baisan. Ene tөsөbiigi bolzorto cag dotorni gyicedkeke jabadal uul aimagiin nam—komsomooliin soveediin ba bişe emki zurgaanuudaas ba tyynçelen aikomiin oorgon „Ulaan Selenge" soninoos çadalaa modo urakalgiin kөdөlmөriiigi toiruulan bolşoviig temecel ygei baina. Ene keregiigi toiruulan olon niitiigi elsyyize onobçotoi mergeer kөtөlbөrilөkө talaar jikeken dutamagtai.

Iimees aimag dotor modo uraskalgiin gyicedkel ton muu jabana Selengiinkin yni tөsөbөө gyicedkeze çadaka baisan erke baidal edleze çadaagyi, Ogtiaabri 10 nii medeegeer usanda tabisan modonii adagiin pyynktede ursaza ,ireciin talaar 91% ba urasaza jiresen modiigi usanaas gargalgiin talaar zөbkөn 74,9% gyicedkegdesen baina. Mөn aimagiin modo uraskalga kөdөlmөriçөnii kyçeer kangagdaagyf araikan 26% kөdөlөzө baina. Usa goliin kyrelge konogoor tooloko bolbo. Oiriin kediiken өdөryydte bolşoviig temecel jabuulza modouraskalgada saad kiize bykii lama — niudarganii sabotaaziigi butacokiko keregtei Iime ygeigeer ziliin tөsөbiin gyicedkel Selengiin aimag dotoroo tasaldakiin tulada kyrgezei.

„Ulaan Selenge" sonin—aimagiin namiin komiteediin oorgon kerzerge modo uraskalgiigi udaridan opiratiivnoor kөtөlөze, olon niitiigi kanduulaab, kerzerge bolşoviig temecel jabuulaab, odoo tasaldakiin tuilda kyreed baikadani kerzerge uul kereg teeşe niitiin kөdөlgөө tataza bainab gekede? Ogtaa temecee ygei. Modo uraskalgiigi martaa, segneegyi, өөrөө bytekiini kylieeze, oportoniisoor kandazai.

„Ulaan Selenge" modouraskalgiin beledkeliin yjede jamarç zyil өriingөө kuudasan deere toliloson ygei ba kozom uraskalgiin yjede genedte nege biçiikan biçeg ijyyli 17 nii dugaarta tolilson baina. Mai saraas ene өdөr kyrter modouraskalda zoriuulsan bişe sorbolzoluud ba biçegyyd „Ulaan Selenge" 5 sariin dugaarta negeç zyil baika ygei baina. Ene bol josotoi oportuniis praagtig mөn.

Mozkomiin ba arkomsoveediin modouraskalgiin beledkel ba jabaca tukai daiçalkii zaabari togtooluudiigi niite azalçan aradiin mederelde, ilangajaa modouraskalgiin kөdөlmөriçөdtө oilguulan tanilsuulza enyynii yndesen deere olon niitiigi modouraskalgiin tөsөbiin gyicedkelgede ergөөr elsyylke uul kөdөlmөrini kurdabçalal bolgokoni „Ulaan Selenge" soninii kereg.

„Ulaan Selenge" sonin bol socialiis baiguulaltada kereglegdeke barilgiin modonii ulas teriin ba azakuin udka çanariigi toogoogyi jikeken ulas teriin alduuni gargasanaa oiriin cagaa zasaka josotoi. „Ulaan Selenge" oiriin zorilgo bol өөriingөө alduugi şuud medereze darui cagaa zasaka ba mөnөө өdөrөөs ekilze modouraslgiin froont deere tokiooldoson tasaldaliigi bolşoviig josoor usadkaza, kabaatai zemeted ba angiiin daisad etegeedneriin esergyycelde katuu cokidoso egçө enyynii yndesen deere azalçan niitiigi modouraskalgiigi toiruulan ergөөr elsyylke soninii mөnөө өdөriin yyrge.

Tyynii caana 1933 onii IV kvartaaliin modobeledkeliin tuiliin kөdөlmөriiin yje dytelze baika tula tyynde bolşoviig josoor beledkeke ba uul kөdөlmөridө erçemteigeer oroko josotoigi urida mete martaka kereg ygei.

Sonin biçeg tara ka jabadal ton sul

Aga. Şandaliiin somon dotor 3 kolkooz, өmçiin azaliin surgu silpoo, Gloolgi Razviidoçno Pa g. m. keden emki zurgaanuud baç sonin biçeg taraaka jabad ton koino jabaza baina gebel, e somon dotoroo miin 20 şak keseg sonin biçeg baina.

Somzөblөldө jireed baikada orogson garagsan kyn abaad çaka juu ali deegyyrni eldeb ju ireelzirkike geke mete jabadalu olonto yzegdeze baikada somo zөblөliin kөdөlmөriçөd enyyn kai sanalaa tabiza sonin biçeg kisan ezedteni tyrgen kyrgeki oroldodog ygei baina. Iimede e jabadaliigi yndeseerni usadka kөdөөgiin arad zonii dunda ba deb emkinyydiin dunda sonin çegiigi ergөnөөr taraaka ton çu la.

Mergen kara, Gan.

Gabşagai selikoor m riicөzө baina

Bi bol bijee gabşagaida son kozo „Kamtiin azalça" ba „E Ynen" soninuudta 7 konog byri nege udaa eldeb zyilyydiigi bi ze baika ba jireke 34 on bol „Tөblin Praavda" 5 keseg „E Praavda" 10 keseg, „BM Yne 30 keseg, „Kamtiin azalça" 40 seg, busa soninuudiigi 15 kes ba kamta 100 keseg soninuudi taraakaar bejee ujalgalaad, nam len gabşagai bolkiigi nөkөd S voonii (Kynkyr) Cerendaşiin (Z keli) Dansaranii (Tabtaanai) Du riin (Pidteeknikym) Gombozab (Өrөөnөi) Ivaanii (Sydente) B S danii (Koito aga) gegçediigi s aliis mөriicөөdө uriaad minii aagi kylieesenee sonindo tolila gi naidaba.

S. Daşiin.

Ojodoliin maşiina ba karandaaşiin faabrigu

Moskvaa, 19 (R). RSFSR-iin kөngөn azayi iedaeriiin arbom bolbol 1934 on dotor Erkyy koto deere ojodoliin, Krasnojaarsk deere karandaa- şiin faabriguudiigi bariza ekile tukai zokiooson tөsөbiigi batalsan togtool gargaba. Ene kojor aabrignud bol 1935 on boltor barigdaza dyyrgegdekeer ka lagdaba. Karandaaşiiui faabrig zil dotoroo 10 milijoon groska daaşuudiigi byteeke, ojodo liin şiin faabrig bol zil byr 50milijoon tөkөrigiin ed byte tөsөbtөi baina.

Redaagtor Şiiraboon.

Из-ва „Бурправда" иа Унэн БУрлит № 21